

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI
WYMAGANY OD UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
NA KONKURSIE WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE
W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM
W ROKU SZKOLNYM 2022/2023**

I. Cele konkursu:

1. Wyłanianie i promowanie młodzieży o ponadprzeciętnej wiedzy i umiejętnościach,
2. Rozwijanie indywidualnych uzdolnień uczniów,
3. Przygotowanie uczniów do podjęcia nauki w szkołach ponadgimnazjalnych,
4. Popularyzowanie wiedzy obywatelskiej, zachęcanie do poznawania reguł funkcjonowania współczesnego społeczeństwa,
5. Kształtowanie umiejętności dostrzegania zmian społecznych i związków pomiędzy różnymi dziedzinami życia,
6. Kształtowanie umiejętności posługiwania się zdobytą wiedzą do rozumienia problemów współczesnego świata,
7. Kształtowanie postaw: patriotyzmu, tolerancji, poszanowania dla innych narodów,
8. Promowanie wartości demokratycznych i społeczeństwa obywatelskiego.

II. Etap rejonowy

1. Zakres wiedzy:

Wiadomości i umiejętności zgodne z podstawą programową przedmiotów historia i wiedza

o społeczeństwie – rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej. (Dziennik Ustaw z dnia 24 lutego 2017 r. poz. 356).

Zagadnienia szczegółowe:

1. Społeczna natura człowieka.
2. Rodzina.
3. Szkoła i edukacja.
4. Prawa człowieka.
5. Nieletni wobec prawa.
6. Społeczność lokalna.
7. Społeczność regionalna.
8. Wspólnoty narodowe/etniczne i ojczyzna.
9. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie.
10. Środki masowego przekazu.
11. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej.
12. Sprawy międzynarodowe.

2. Zakres umiejętności

Uczeń:

1. Znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego, wykorzystuje informacje do tworzenia własnej wypowiedzi na temat wydarzeń z życia społecznego, w tym publicznego,
2. Umiejscawia wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w czasie i przestrzeni,
3. Posługuje się terminologią z zakresu wiedzy o społeczeństwie,
4. Dostrzega zmiany w życiu społecznym oraz ciągłość w rozwoju kulturowym i cywilizacyjnym,
5. Wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych oraz społeczności lokalnej i regionalnej oraz wspólnoty etnicznej i państwowej,
6. Wyjaśnia związki przyczynowo- skutkowe analizowanych wydarzeń, zjawisk i procesów,
7. Uzasadnia znaczenie procedur demokratycznych i stosuje je w życiu szkoły oraz grup, w których uczestniczy,
8. Wykorzystuje swoją wiedzę o zasadach demokracji i ustroju Polski do rozumienia i oceny wydarzeń życia publicznego,
9. Rozpoznaje przypadki łamania praw w swoim otoczeniu, argumentuje zasadność postaw obywatelskich – m.in. odpowiedzialności, troski o dobro wspólne i tolerancji,
10. Ocenia postacie, fakty i wydarzenia współczesnego świata.

III. Eliminacje wojewódzkie:

1. Zakres wiedzy:

Zadania konkursowe na eliminacjach wojewódzkich obejmować będą wszystkie treści obowiązujące na etapie rejonowym oraz treści dodatkowe związane z tematem przewodnim konkursu: **DEMOKRACJA**, a w szczególności:

Zagadnienia szczegółowe:

1. Demokracja – zasady i procedury.
2. Zasady i cechy państwa demokratycznego.
3. Fundamentalne wartości współczesnej demokracji.
4. Współczesna demokracja w Polsce i na świecie.
5. Samorząd terytorialny i jego znaczenie.
6. Zagrożenia dla demokracji we współczesnym świecie.

2. Zakres umiejętności

Uczeń:

Wykazuje się umiejętnościami sprawdzanymi na etapie rejonowym, a ponadto:

1. Dokonuje analizy oraz interpretacji różnorodnych źródeł,
2. Formułuje krótką wypowiedź pisemną integrując informacje pozyskane z różnych źródeł,
3. Przedstawia argumenty uzasadniające własne stanowisko,
4. Konstruuje samodzielną wypowiedź w oparciu o własne obserwacje, literaturę, publicystykę i inne źródła przekazu.

LITERATURA

Podręczniki szkolne, zestawy ćwiczeń, atlasy oraz inne materiały pomocnicze dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN.

Na etap rejonowy dodatkowo:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Korytko A., Letko P., Mierzwa E., *Terminy z wiedzy o społeczeństwie*, Warszawa 2000.

Na etap wojewódzki dodatkowo:

1. Gacka-Asiewicz A., *Podstawy prawa i wiedzy o społeczeństwie w pigułce*, Warszawa 2016.
2. Kozłowski P., *Szukanie demokracji*, Warszawa 2001.
3. Król M., *Słownik demokracji*, Warszawa 1999.
4. Król M., *Słownik demokracji samorządowej*, Warszawa 2016.
5. Dudek A., *Historia polityczna Polski 1989-2015*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2016.
6. Ustawy: Ustawa o samorządzie gminnym, Ustawa o samorządzie powiatowym, Ustawa o samorządzie województwa, Ustawa o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta.